

Izhaja dvakrat na teden v štirih izdanih, in sicer: vsakotek in petek, zjutranje izdanie popoldne, večerno izdanie pa ob 5. uri popoldne, in stane z „Gospodarskim Listom“ in s kako drugo uredniško izredno prilogo vred po pošti prejmana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto gld. 6—
pol leta 3—
četrt leta 1-50
Posamične številke stanejo 6 kr.

Naročnino sprejema upravnistvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ trikrat mesečno in stane vse leto gld. 1-20.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v „Gorici“ v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanie).

Uredništvo in odpravnistvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v II. nadstr. zalej. — Urednik sprejme stranke vsak dan od 11. do 12. ure popoldne.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

Neplačanih pisem ne sprejme ne uredništvo ne upravnistvo.

Ogledi in poslanice

se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglaše je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“, katera izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsoletno 1 gld. 80 kr. — Oglaši v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. petih vrsticah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Abstinenca v deželnem zboru.

IV.

„Slovenski Narod“ poseza čedalje bolj nesrečno v razmere našega deželnega zbora. Abstinenca in učiteljske plače so ga zbegale tako, da revež sam ne vó več, kaj govori. — Ker je „Narod“ le širokoustno zabavjal proti našim poslancem in časopisom, ga je prosila „Edinost“, naj pa tudi pové, kakó naj bi se rešilo tisto „nesrečno vprašanje“. — Čujte, kakó je odgovoril „Narod“ od 17. t. m. Dejal je:

„Edinost“ nas pozivlje, naj jej postrežemo s konkretnim nasvetom, kakó naj se reši „nesrečno vprašanje“ o regulaciji učiteljskih plač na Goriškem. „Edinost“ bi bila lažko iz naših člankov posnela, kako si mislimo rešitev tega „nesrečnega vprašanja“, a ker tega ni storila, formulujemo naše nasvete tako le: Slovenski poslanci naj vstopijo v dež. zbor, naj nasvetujejo ustanovitev šolskega zaloga in naj, če bi se Lahji ne udali, naprosijo knezofsko, da jim pride na pomoč. Ako knezofski tega ne stori, se morajo odločiti za regulacijo plač brez šolskega zaloga, čemur Italijani ne bodo mogli nasprotovati.“

To je pač že kvintesenca neke modrosti, katere na Goriškem ne razumemo. „Ed.“ je vprašala „Narod“, naj pové, kakó rešiti „nesrečno vprašanje“, — a „Narod“ je dejal: Poslanci naj gredo v zbor in najpovisajo plače učiteljem! — Na take norosti ni vredno odgovarjati. — Opozarjamo le na silno ineniten konec, namreč, da „Italijani ne bodo mogli nasprotovati regulaciji učiteljskih plač tudi brez šolskega zaloga“. Kdor takó govori, je največji ignorant o razmerah na Goriškem; a tolik ignorant naj molči in naj ne kaže vsemu svetu, da mu je Goriška z — „devetimi pregrajami zaplankana dežela“.

Mi „Slov. Naroda“ ne stejemo več med resne liste, ki so vredni upoštevanja. On ni glasilo nijedne stranke, pa tudi ne zastopa nazorov in politike kake stranke, najmanj pa narodne, marveč le neke klike, katero bo treba na vsak način strmečglaviti. Primorci smo se odpovedali vsaki zvezi z „Narodom“, dokler bo v rokah tiste klike. — Ako pa

hočejo učitelji hoditi z njim, svobodno jim! Koliko jim bo s tem pomagano, to je drugo vprašanje.

Pojasnili smo v zadnjih številkah na dolgo in široko položaj na Goriškem, razložili zopet abstinenco v goriškem deželnem zboru, povedali, kako edino pravilno z deželnim šolskim zalogom se ima rešiti pereče učiteljsko vprašanje, no kljubu vsemu temu čitamo v „Slov. Narodu“, v „Uč. Tov.“ in v „Popotniku“ v številki za številko dopise iz učiteljskih krogov na Goriškem, članke ter druge sestavke, v katerih se kaže, da nekatera gospoda noče računati s položajem, temveč trobi v svet ven in ven jedno in isto povest. Pri tem pa se zabavlja „Soči“ in za njo „Edinosti“ ter se slika primorsko časopisje, kakor da bi bilo isto skrajno sovražno učiteljskemu gibanju. Ponavljamo torej, čeprav ni baš potreba, da to ni resnično, pač pa rečemo še, da se ima učiteljsko vprašanje rešiti samo na tak način, kakoršen je naveden v naših člankih in kakoršen si mislijo vsi resni slovenski politiki na Goriškem!

Mi smo svojo dolžnost storili, pojasnili smo vse, kar je bilo potrebno, zato pa s tem skonučujemo.

Vsi goriški Slovenci so nas prav umeli, seveda jih je med učitelji samimi tudi nekaj, ki nočejo nas umeti, jih je nekaj, ki hočejo z glavo skozi zid, pa morda bi teh ne bilo, ko bi ne bil se postavil „Slov. Narod“ s svojimi gorostasnimi izvajanji na čelo onim življenj, ki hočejo kar čez noč doseči tisto, kar je mogoče dobiti le po poti, katero smo označili kot edino pravilno! Nekaterim so bile vse naše besede le bob v steno.

Učiteljsko gibanje pa — kakor smo že povedali — hoče vlada izkoristiti po svoje. Če se njene nakane uresničijo, če se bo vsled učiteljskega gibanja, katero je skočilo s pravega tira, morda že v bližnji prihodnosti moglo od strani vlade postopati še huje s Slovenci kakor doslej, in če bo „Slov. Narod“ še dalje trosil v svet svoje nepoznanje goriških razmer ter z istim tiral politiko proti goriškim Slovencem, tedaj ostane to gibanje sramoten madež za vse one, kateri so ga spravili iz pravih mej, v prvi vrsti za „Slov. Narod“!

lošine in povprašujoča po dveh ženskah, ki sta prišli semkaj pred nekoliko dnevi iz podzemeljske bastije.

Nihče o njima ni ničesar slišal.

In prihajala sta tako dan za dnevom do konca pelega meseca in potem ves šesti mesec, toda dasiravno sta obetala dobro plačilo, vendar ničesa nista mogla izvedeti.

Gobavi pa niso pustili, da bi stvar zaspala; kakor nekaj zloben mrčes so obsuli grič Zlobnega sveta, ter so v nadejnih na dobiček preiskovali grobišče.

Večkrat so tudi pogledali v grob bliže vodnjaka En rogel, zasledujoči naši znanki, toda kakor bi angelj stal na straži, je ljubezen matere in sestre čuvala njuno tajnost.

In evo, po dolgem iskanju, je uprav večeraj, četrtega dne sedmega mesca, došla Ben-Huru novica, da sta bili dve gobavi ženski na vladino povelje prognani s kamenjem za Ribja vrata.

Povprašujoči po njima ter primerjajoči date, je razbral, da sta bili to njegova mati in Tirza.

Toda, kam sta se podali? Kaj se je zgodilo z njima?

Strašna zagónelka, katerá, namesto da bi se pojasnila, se je še bolj zatemnevala.

„Zločinci, nečimniki!“ je klical besno, „spravili so na nju gobe, sedaj pa ju počé iz rojstnega mesta! Moja mati je nekje od

Gospoda, pomislite, kaj delate! Kar smo imeli povedati, smo povedali, zato skonučujemo s tem razpravljanja o učiteljskem vprašanju.

DOPISI.

Odkod? — Gospod urednik! Pred kratkim ste priobčili v „Soči“ neki razpis nagrade za najboljši sestavek pod zaglavjem: „Kako se ima gojiti domovino-ljubje v primorski mladini“. Nekam čudne misli so me obsle, ko sem čital ta razpis, no, ko sem mislil dovolj, sem rekel: Gotovo ste hoteli samo ustreci dobri in zares pleteniti gēni, katera je Vam izročila za list oni razpis, in za to ste ga priobčili; drugega razloga nisem mogel najti. Zdi se mi, da se nisem motil.

Jednak razpis je bil že izdan, ali nikdo se ni hotel lotiti pisanja sestavka „Kako se ima gojiti domovino-ljubje v primorski mladini?“ Značilno, pa ob jednem prav umevno! Naš narod na Goriškem ima v sebi že toliko domovino-ljubja, da bi bilo odveč vsako daljnje podučevanje o tem predmetu, naš narod v Primorju sploh je skozi in skozi že po rojstvu domovino-ljuben, kar je dokazal pač nebrojokrat ob vseh mogočih prilikah. Bojna polja, ki so bila premočena s slovensko krvjo, pričajo o slovenskem domovino-ljubju, svečanosti, prirejene v proslavljenje Avstrije ob raznih prilikah, in letos po leti veselica za veselico, slavnost za slavnostjo, vse v proslavo cesarjevega jubileja, vse to in še marsikaj drugega nam kaže, koliko domovino-ljubja tiči v našem ljudstvu. In tega domovino-ljubja je preveč, in ker ga je preveč, zato se nam godi takó, kakor se nam godi!

Poglejmo Italijane v Primorju! Njihova „patria“ — kakor pišejo v nekonsfiskovanih listih — je Italija; domovino-ljubja za Avstrijo ne poznajo, in če ga je med italijanskim ljudstvom sem ter tje še kaj, tedaj skrbé že znani irredentovci — italianissimi, da se isto ohlaja tako, da ne pride več na površje javnosti. Laški listi — pred vsem velelahonska „Sentinella“ — poročajo o dogodkih v Avstriji strašno oddaljeno. Oni ne pišejo na pr.: naš cesar, naša država, naš parla-

ment, itd., temveč: avstrijski cesar, avstrijska država, avstrijski parlament, prav kakor bi ti listi izhajali v Italiji. Svojega patriotizma do Avstrije ne pokažejo nikdar. Seveda, če ga ni, ga tudi pokazati ne morejo, in radi tega je „Sentinella“ n. pr. v čisto navadni obliki brez vsakega znaka sožalja vedela povedati svojim irredentovskim čitateljem, da je bila umorjena „avstrijska cesarica“, katero imenuje naš narod „našo mater“, kar smo čuli nesterilno v razpravi o batujskih „izgredih“. Italijani v Primorju niso priredili niti jedne veselice ali slavnosti, ki bi se bila dolikala proslave cesarjevega jubileja!

In na tak in enak način postopajo vedno dosledno že od nekdanj. Za to se jim pa godi dobro. Vse imajo, kar hočejo; njim se ne zgodi nič zalega. Kar žele, dosežejo, da le usta odpró. Njihovi prijatelji sedé po vseh uradih v Primorju, v vseh dostojanstvih imajo svoje zastopnike in čim višja so dostojanstva, tim višje je tudi prijateljstvo, katero občutijo Italijani na kaj dobrohoten način, ali mi pa na baš nasproten! Italijani so bili in so vedno nezadovoljni, za to pa vlada nasproti njim ne stori ničesar, temveč si prizadeva, obdržati dobro razmerje med sabo in Italijani, čeprav velikanska večina slovanskega naroda v Primorju trpi, veliko trpi, tako, da se južne obmejne dežele imenujejo že „dežele neverjetnosti!“ Umevno. Slovence in Hrvat sta krotke in pomizne naravi, ki sta prenašala skoro do zadnjega časa radovoljno vse krivice, katere so se jim zadale od tam, od koder bi se pričakovalo baš obratno. No, ko je bila mera polna, se je vzbudilo nekaj zavednosti in odpora, katera se pa širita baš v poslednjera času med ljudstvom tako, da utegne priti v marsikaterem oziru do preobrata, naj si bo že na tak ali drug način.

Gospod urednik! Ali ne zaboli človeka v dno duše, ko čita pod naslovom: „Žrtve avstr. patriotizma“ dolgo žalostno obnavnavo o „izgredih“ v Batujah, pri katerih ni pal niti jeden kamen, pri katerih je bilo vse orožje nedolžen „fovc“ in vendar tako ostre obsodbe! In mraz mora človeka s postenim srcem preleteti, ko čuje o obravnavah v Trstu, ki so bile radi izgredov Na-

Hipoma ga obkolijo.

„Gredo k Pilatu? Po kaj?“ povprašujejo jeden za drugim.

„Odkrili so zlorabo. Poslopje novega vodovoda ima biti plačano z denarjem iz svetišča.“

„Kako? Ali pa se smejo dotakniti svelega zaklada?“

„To je „Korban“, denar Gospodov. Naj si le drznejo dotakniti se jednega sekelja!“

„Pojdite torej“, kliče prislec. „Rabini gredo prav sedaj čez most. Vsi meščanje so stopili na ulico ter gredo za njimi. Vtegnemo tam prav priti. Pozurite se.“

Na te besede so ljudje iz Galileje, kakor bi trenil, vrgli od sebe vrhno obleko ter z odkritimi glavami, v kratkih tunikah brez rokavov, stali v obleki, v kakoršni so bili navajeni, vspenjati se po gorah za čredami.

„Pripravljeni smo!“ so zaklicali vsi ob enem, postavljaje se v vrsto na pohod.

Ben-Hur jim zastopi pot.

„Ljudje iz Galileje!“ reče njim. „Jaz sem sin Jude. Ali me hočete sprejeti v svojo družbo?“

„Nemara bo treba se celo biti!“ odvrnejo mu.

„Tem bolje. Prvi ne zbežim.“

Ta odgovor je ugajal mladim junakom.

BEN-HUR.

Roman iz časov Kristovih.

ANGLEŠKI SPISAL LUDVIK WALLACE

Prevaj. Pedravski.

(Drugi zvezek).

(Dalje).

ŠESTA KNJIGA.

„Gobavi! gobavi!“ ti besedi sta se mu izvili naposled iz prs. „Oni dve... moja mati in Tirza sta gobavi! Čemu, o Gospod! tako stiskaš svoje zveste služabnike?“

Razdirala ga je neznanska bolešt, a potem ga je prevzela enako neznanska besnota in želja po maščevanju.

„Moram ju poiskati!“ je zaklical ter skočil na noge.

„A kje ju boš iskal?“ vpraša ga Malluh. „Samo jeden kraj je, kamor sta se mogli podati. Tjekaj pojdem.“

Malluh ga je razumel, isto tako tudi stara Egiptčanka, ter se jol bati za mladeniča.

Po dolgih prošnjah in predočevanjih ga je naposled pregovoril, da ni šel med grobove.

Pač pa sta šla takoj k vratom, nahajajočim se proti griču Zlobnega sveta, kjer so od pamtiveka posedali gobavi, mimogredeče miloščne proseči.

Tu sta prebila ves dan, dajoča jim mi-

brežini in v Devinu, in ko sliši one grozne kazni, s katerimi se obloženci kaznovani..... Kako slabo razumejo marsikateri gospodje Slovence v Primorju zato, ker jih hočejo slabo razumeti!

Vse pa, kar se godi, vse to piše čas globoko v dušo našega naroda ter ga pripravljajo za prihodnost, katera utegne biti taka, da marsikateremu našemu nasprotniku ne boje ljuba. Vse se maščuje na svetu prej ali slej, in gotovo pride čas, da se bodo maščevale tudi krivice, prizadete slovenskemu narodu v Primorju! Zgodovina nas uči o tem maščevanju in o njej trdi, da je najboljša učiteljica.

Dovolj! O priliki se še oglasim, za danes h koncu pa se sklicujem še na besede, katere nam italianissimi mečejo v obraz, besede: To imate za svoj patriotizem, to imate za svojo lojalnost!

Prav jasno so nam povedali, česa imamo preveč, češ, delajte drugače, pa se bo tudi Vam drugače godilo.

Za to vprašam Vas, g. urednik, ali bi ne bilo umestno razpisati nagrado, namesto za spis „Kako gojiti domovino ljubje v primorski mladini“ — rajši za sestavek: „Kako se ima omejiti domovino ljubje v primorski mladini tako, da ostane vedno v pravi meji po vzorcu Italijanov?“ Morda bomo potem bolj upoštevani in morda se nam po tej poti odpre boljše prihodnost?! Morda se potem ne bodo več norčevali iz našega patriotizma irredentovci in z njimi drugi! Kaj pravite, kako bi bilo s Slovenci takrat, ko bi se moglo reči o njih, da nimajo več „preveč patriotizma“, kar se nam današnji dan očila?!

Od beneške meje. — „Morituri te salutant“ smo čitali že večkrat v slovenskih listih od spilsfeldske meje, na katero smo bili nekdanj toli ponosni in katera je našega cesarja še l. 1883. o njegovem potovanju z Dunaja na Kranjsko toliko presenetila, da se je baje izrazil: „Schon hier!“ (wohnen di Slovenen). O „Propadli Slaviji“ pa je poročal „Slovenec“ že l. 1887. st. 6—14 z ozirom na beneške Slovence. To propadanje se vrši korak za korakom, ali z nevdružljivo silo. Še ob času sklepanja miru med Avstrijo in Italijo l. 1866. je bila županija in istočasno županija Prapотно (Perpotto) ob Idriji (Iudrio) popolnoma slovenska in se je še le v zadnjih 20—30. letih toliko polastila, da sedaj le še stari ljudje umejo in govorijo slovenski. Isto se je zgodilo z občino Dolnja na avstrijski strani, ki je bila že takrat v avstrijski oblasti, ko je sosednji Mirnik še spadal pod beneško republiko, in vendar je poslednji še dandanes popolnoma slovenska vas, ali zadnji branik proti laškemu navalu.

Prvorobitelj tega iranika sta sedanji g. župnik (St. Valentinčič) in g. učitelj v Mirniku. (Stari ljudje govorijo še vedno „v Mirnice“ „Tu mirnce“). To vam je mala vas nasproti Prapottnega ob Idriji blizu Dolenje. Do l. 1822. je spadala pod Prapottno se vsa županija s podružnicami M. D. na Golem brdu in sv. Lenarta na Skriljevem. Prvo podružnico imenuje ljudstvo M. D. „na jezeru“, a Italijani in poitalijanci: „vevidi „S.ta Maria del giorno“. Pridevek „na jezeru“ prihaja od tod, ker ljudstvo misli, da je ves griček z vodo napolnjen (nekaj podobnega trdijo tudi o Škabrijelu nad Solkanom), in zares izvira na severni strani omenjenega grička iz neke votline tako močen studenec, da goni mlin in da je od tam dalje Idrija vedno z vodo napolnjena, dočim višje gori le pod peskom teče.

Cerkev M. D. na jezeru je tudi imenitna božja pot, h kateri prihaja ljudstvo velikonočni in binkoštni ponedeljek, drugo nedeljo v maju in o Marijinih praznikih celo iz oddaljenih Rualov pri Čedadu, prosit za obrambo pred povodnijo. Golobrd se imenuje prav za prav le gol obronek pred cerkvijo, katerega nalašte nočejo zasaditi, da bi se mokrota ne pomnožila. Vasico od spodej pa imenuje ljudstvo „Pod golim brdom“, italijanski „Colobrida“. Do sem vodi sedanja skladovna cesta, a se bode nadaljevala proti Zapotoku.

Županijska cerkva sv. Jelene stoji kakih 40 m na kueljastem griču, je stara, tesna in kaj priprosta. Zemljišče pod njo pripada grofu Ruggeru della Forre iz Čedadu, ki ima v Mirniku tri kmete, a glavno posestvo z gradom in dvorom („brojilo“) v nasprotni Iba ni (Albana). Iz Mirnika v Ibane

vodi do sedaj le lesen mostič, a dogovorjen in določen je že nov železen most, ki bo 24 m dolg in 3-5 m visok nad normalnim vodnim stanjem. Pred dohodom k mostiču stoji na kolu tabla z napisom: „Amstplatz des k. k. Nebenzollamtes II. Classe in Mer-nico“, a spodej isto v italijanskem jeziku, o slovenščini ni ne duha, ne sluha. Poglejte torej, kolika krivica se godi italijanskemu jeziku v slovenskem Mirniku. Koj onstran Idrije stoji „kažot“ italijanske finančne straže. Zdi se pa, da ta ne more zmagovati svojih stražniških dolžnostij, zato nameravajo Italijani napraviti na desnem bregu Idrije trdno mrežo iz debele žice.

Mimo Ruggerove palače se pride v vas Ibane, kjer se govori še slovenski (to je najjužnejša slovenska vas v Italiji), razun iz Karnije priseljene rodovine Repovih (Rieppo). Ker so ti zelo bogati, zato govorijo bolj nobel jezik, t. j. furlanščino!! Tudi „conte Ruggero“, avstrijski doktor in izvrsten poznavalec Dantejev. razume slovenski in pozna slovensko literaturo, a njegova gospa mati govori slovenski celo z nekakim kranjskim naglasom. Na severni strani Ibane stoji na izpahnjem rtu stari grad grofov Melsov, ki služi sedaj za kasarno finančni straži. Poslopje ima na vsakem voglu stivroglate stolpe; ona dva pri vходу sta trdnejša in višja. Med njima se pride na prostorno dvorišče, pod katerim se nahaja še drugo manjše bolj proti reki. Na steni velike dvorane se nahaja grofovski rodoslovnik in napis: „Georgius filius Federici de Mels riedificavit anno 1458. castellum Albanae, antea Castellum cacci (lovski grad) Comitit de Gortia“. Pod solnčno uro na zahodni strani grada se čita letnica 1226. Sedanji grajski lastnik Liabord je prodal najboljša posestva Repovim in biva v Prapottnem v poslopju, katero je kupil od ubožane plemenite rodovine Portis iz Čedadu.

Mirnici so dobrasrčni, najvini in zvedavi ljudje, ter govorijo ravno tako, kakor beneški Slovenci. Oni imajo marsikatero lepo besedo, ki ni v nobenem slov. slovarju zapisana, n. pr.: cvrca = praženje (fritaja); svojak = neodvisen kmet; zvončnica = debeli zid nad cerkvenim vhodom, v laterega linah visé mali zvonovi. Oni izgovarjajo: čeres (= črez), čerevo (črevo) in podobno zelo lep in značilen je rek: „od čerešenj do višenj“ = malo časa. — Tretja oseba v množici se končuje na o j: vedó j (vedó), pletoj, sučoj itd. Mirnici so poljedelci in zlasti vinogradniki. Pridelujejo trojen kostanj: marone, navaden kostanj ali burje (na ital. strani mu pravijo „burica“) in objak, zelo droben, pa vendar še prav okusen kostanj. V Mirniku, Golobrdu in Ibani raste pokalica, izvrstno črno vino, ki je med vsemi goriskimi vini najboljša za teranom, samo nekoliko bolj mehko je.

Domače in razne novice.

Blagoslovljenje „Šolskega Doma“ v Gorici, ki je sezidan v sponin 50 letnega vladanja cesarja Franca Jožefa I., se bo vršilo dne 2. decembra t. l. brez vsakih posebnih slovesnostij.

Slovenska mestna šola Podturnom. — Prijatelj našega lista nam piše: Bivša c. kr. domobranska vojašnica je torej od slavnega najvišjega sodišča potrjena kot popolnoma primerna za šolo našim otročičem. Kot star rezervist, ki sem prebil v omenjeni vojašnici 14 mesecev, si dovoljujem omenjati o tej priliki, da za vojake je postalo to poslopje nesposobno v nadaljne bivanje, ker so se prikazovale tam čestokrat nalezljive bolezni. Dobro se spominjam, da je leta 1889-1890. obolelo več vojakov na tifusu in eden izmed njih je tudi umrl. Vojaski krogi, kolikor je meni znano, so se izrazili skrajno neugodno o poslopju. Bivši poveljnik tukajšnih domobrancev, takrat stotnik Dworžak, je pričel vsled tega prositi slavno ministerstvo domobranstva, naj bi se dala zidati nova vojašnica, ker je Čatinelli-jeva za vojaštvo vsled nezdravega poslopja in oddaljenosti nespособna. Vojaski krogi so spoznali, da za vojake ni sposobno poslopje, a najvišje sodišče je spoznalo sedaj ono, od vojaških krogov ovrženo poslopje sposobnim za naše nedolžne otročiče! Slovenci, kaj hočete več?! Tako se skrbi v Avstriji za Slovence ob laški meji! Slovenski oče rezervist.

„Da se varuje javna varnost in ugled Avstrije“, s temi besedami je državni pravdnik zaključil svoje priporočilo, kako naj se „izgredniki“ v Batujah kaznujejo. Javna varnost in ugled Avstrije, dva velepomembna pojma!!

Javna varnost pač ni menda v nobeni deželi postala večja iluzija kakor v Primorju. Bili so časi, ko je bila po vseh slovanskih

istih stalna rubrika v vsaki številki: Javna varnost, v kateri se je pripovedovalo, kako italijanske barabe v gosposkih in negosposkih hlačah napadajo Slovence, ali le redko kedaj potem je bilo čuti o kakem aretovanju ali kaznovanju napadalcev, ker po navadi so se take reči že kar v začetku lepo potlačile in slično se godi to še današnji dan!

Ali s Slovenci pa je drugače, za vsako reč skoro morajo v temnice, in če so sem ter tje res kaj storili, tedaj smo mislili, ko smo čuli najhujše obsodbe, da so bili tisti obtoženci kdové kaki strašanski hudodelci! Pa pri nas je v marsikaterem pogledu tako, kakor nikjeri drugodi.

Dokazalo se je pri obravnavi, da niso hoteli nič zalega storiti nikomur, z jednim samim nedolžnim „fovcem“ pač niso nameravali poklati Muličevih italijanskih podanikov, niti pretili niso, le kričanje je bilo, in sami so odločno rekali, da nočejo nikomur nič, samo italijanski podaniki naj zapusté slovensko zemljo, ker njihova kri je umorila „našo mater“. In vendar „da se varuje javna varnost!“

„Ugled Avstrije“! Kdo na jugu je tisti, ki ne spoštuje Avstrije, kdo je tisti, ki jej jeniže ugled? Gospoda, odgovor ni težak! Italijanski irredentovci in z njimi druga od njih odvisna italijanska sodrga, ti so oni življi, ki kradejo ugled naši državi, ker njihovo postopanje, podprto od tam, od koder bi ne smelo biti, je tako, da je naperjeno naravnost proti ugledu Avstrije. Če bi ne bilo Slovanov v Primorju, ne vemo, kako „i bilo že danesnje dni in vendar se s čuvarji tega ugleda dela tako, da je Bog pomagaj....

Kdaj se odpravijo pri nas razne krivice in kedaj se časi spremene?!,.....

„Fovč“, čujte „fovc“ in sicer samo jeden — to je bilo orožje, katero so našli pri „izgrednikih“ v Batujah. Nadkomisar Prinzig je se sicer s pomočjo orožnika Grče trudil strašno, da dobi orožje pri „izgrednikih“, toda vse trud je bil zaman; ali da se je vendar nekaj našlo, je moral „fovc“ priti v zapisnik z nadkomisarjem Prinzigem. Kako inenitno je bilo čuti konec zapisnika: Ob sie Waffen mitgeführt, vernag ich nicht anzugeben, doch wurde einem Burschen ein Krummmesser abgenommen. — Tisti „Krummmesser“ je prav nedolžen „fovc“, kakoršne vidiš pri ljudeh po vseh naših krajih.

Tisti „fovc“ pa jasno priča, da niso „izgredniki“ imeli nikakega namena, storiti komu kaj zalega, in tudi res niso nikomur nič hudega storili. Če bi bil namen, napravljati izgrede, ali ni kar naravno, da bi bili ljudje „ali seboj nože, palice ali da bi nabrali kamenja, toda nič in zopet nič, jedino „orožje“ je bil — „fovc“, in vendar take obsodbe!

Preizkušnje učiteljske usposobljenosti za ljudske šole so se vršile pretekle dni t. m. pred izpraševalno komisijo v Gorici. Preizkušnjo so opravile z odliko gospodične: Duler Marija, učiteljica v St. Vidu pri Ptuj, Avsec Ivana, učiteljica v St. Mihelu pri Rudolfovem in Piano Leopoldina, učiteljica v St. Lenartu pri Laškem trgu. Preizkušnjo so opravile z ugodnim uspehom tudi vse druge gospodične, ki so se bile oglasile, in sicer: Franko Marija, uč. v St. Mihelu pri Rudolfovem, Gulin Alojzija, uč. v Mirnu, Jug Ana, uč. v Cerovem, Senčar Ludmila, uč. v St. Vidu pri Ptuj, Zirer Pavla, uč. v Bučki, Zorko Leopoldina, uč. v St. Mihelu pri Rudolfovem. — Gospodičnam čestitamo na njih lepem uspehu in jim želimo, da bi z najlepšim uspehom delovale za blaginjo njim izročene slovenske mladine, sebi v zadovoljnost in narodu v prid!

Obravnava o dogodkih v Devinu. (Dalje.) — Tudi kar se tiče prič, se bomo ozirali le na izpovedbe, ki se tičejo Plesove rodbine, g.čne Šolc in g. Alojzija Zbogarja.

Arzon Giovanni, krojač v Devinu (Italijan) ni nič slišal o kakih pripravah v Devinu. Pred Lego in pred Plesom je bilo silno veliko ljudij; stal je blizu Plesove hiše. Slišal je kričati in ploskati vse tam okoli, gospic pa sploh ni videl. — Predsednik mu predoči, da v Trziču pred preiskovalnim sodnikom je izpovedal, da je videl vse tri gospice kričati in ploskati. Arzon zopet zanika, da jih ni videl. — Videl je Zbogarja pred Legišovo hišo v družbi nekih žensk, z njih ne kričalne ploskal. Vsled nasprotne izpovedbe nego pred preiskovalnim sodnikom v Trziču se je napravil popravljeni zapisnik, kateri je Arzon s krepko roko podpisal. Predsednik mu pravi: Vidite, kaj ste napravili. Zaradi Vaše izpovedbe v Trziču sedé zdaj tri gospice na zatožni klopi. Na to soga odvedli v preiskovalni zapor.

Decek Bauzon (Lah) je videl Boltarja, ki je prišel sam iz hleva s „pikonom“, šel naravnost k Legi in ondi razbijal. Bilo je silno veliko ljudij, ki so kričali, gospic pa ni videl.

Padovan Jožef je dobro videl vse, kar se je godilo pred Plesovo hišo, videl je Pecikarja kričati in ploskati, gospic pa ne. Pride Pecikar in se pričaka. Padovan trdi, da na Plesovih vratih je bilo le 5 do 6 oseb, Pecikar pa, da jih je bilo mnogo.

Miniussi Ant. (mizar) je slišal že okoli 2½ pop. šepetati (i sussurava) v vasi, da pridejo okoličani, a ni slišal, po kaj pridejo. Od Plesa je šel že ob 6. zveč.

ondi ni slišal onega šepetanja ne od gostov ne od domačih.

Priča Biasio l pripoveduje nekaj, kar se je pa izreklo kot „incoferente“.

Priča orožnik Sossich. (Slovenec, ki pa hoče biti Italijan). Ta mož se je bil skril od strahu, zato ne vé nič pozitivnega povedati. Ker mu financa ni hotela dati pomoči, se je skril še on. Zategadel je bil tudi takoj prestavljen in kaznovan. On, oborožen, ni šel med razdivjano množico, — pač pa se je štel v greh županu, ki ni hotel nesti na prodaj svoje kože za „Lego Nazionale“! — Toliko pogumnejši pa je bil v svojih „raportih“, pisanih v italijanskiščini, in sicer taki, kakoršne on ne zna; zdi se, da mu je pomagal znani grajščinski oskrbnik Negrini, — torej laški podanik avstrijskemu orožniku! V teh „raportih“ je izrecno dolžil g. Plesa, da je nekak vzročitelj izgrede v Devinu; svoje trditve je naslanjal na govornice. — Dr. Gregorin je predlagal, naj se zasliši za pričó gospa Plesova, da jej je dejal ta orožnik v jutro pred izgrede: Zdal bi bil pravi čas, da odpravim iz Devinu Lahe; naštel je nekaj takih rodbin, in dejal: Županstvo naj začne, jaz bom že podpiral. — Sodni dvor je odklonil predlog zagovornikov.

Priča Negrini (oskrbnik, laški podanik, glavni lahonski agitator v Devinu) je bil poklican v neki drugi okolnosti. O Plesu je govoril le pred preiskovalnim sodnikom, ali vselej le, da „tako pravijo, takó se čuje“ itd. — Dr. Gregorin opozori, da mož si nasprotuje v marsičem. Tudi ga vpraša: V zapisniku ste dejal, mizar Miniussi je hotel iti pogledat škodo v Lego; šel je po ključ k županu, a tam mu je dejal: Čemu trebate ključ, saj greste lahko skozi okno. Lega ima dovolj zberačnega denarja, že lahko pretrpi to škodo. Vprašam Vas, kdo je hranil ključ Legine sole? Vi to gotovo dobro veste! — Negrini se izgovarja, da ne ve! — Dr. Gregorin: Kakó ste pa mogli reči preiskovalnemu sodniku, da je hranil ključ g. Ples? Vi gotovo dobro veste, da ključ je hranil Miniussi. — Ker Negrini molči, vpraša zagovornik navzočega predsednika „Lege“ dr. Piccolija, komu je društvo izročilo ključ. Dr. Piccoli: Jaz sem tu civilni zastopnik „Lege“ in ne za pričó. — Dr. Gregorin: Ker dr. Piccoli note dati radovoljno pojasnila, predlagam, naj se zasliši za pričó. — Sodni dvor odkloni.

Mardelik udova Marija. Bila je isti večer v Devinu. Ko so večerjali, je prihrumela množica mimo hiše in šla proti mitnici. G. Ples je menil, da so to laški delavci, ki so zbežali z Nabrežine. Ko so se pa vrnili in se ustavili pred Lego ter se je začelo kričanje (— torej: živio! dol Lega!) je dejal Ples prestrašen: To so Slovenci! Kaj bo z Lego! Ples je jako obžaloval dogodek (era dispiacente), ker ni vedel, kaj storiti. Zunaj so bili tudi nekateri duhovniki. Šli so vsi skup v l. nadstropje; g. Ples je skočil po svečo v štacuno in jim posvetil. (Edini ta hip je bil v štacuni. Boltar ga je dolžil, da je Ples delil sveče razgrajalcem. Glej t.že pričanje gospe Neumann in komija Kanteta. Ur. —)

Kaplan Černigoj. Isti večer je šel na pogled v Devin, kamor je bil imenovan za kaplana; z njim sta šla tudi župnik Poljšak Jos. in vikar Poljšak Alfonz. Sedeli so na Plesovem vrtu; bil je navzoč tudi tedanji kaplan Ušaj, zdaj vikar v Desklah. Ko so pridrli razgrajalci, se niso čutili varne na vrtu; šli so v l. nadstropje, a tudi ondi se niso upali k oknu, ampak so ostali za mizo v najbolj oddaljenem kotu. Ples je bil jako razburjen. Preds.: Ali je bilo opaziti na Plesu kako znamenje, da izgrede odobrava? — Priča: Kolikor sem jaz videl, ni povoda, da bi sumil odobravanje. — D. p.: Ali vi niste nič svetovali Plesu, naj gre mirit? Priča: Njemu samemu se je bilo bati, da bi kaj dobil. Vsi smo se bali.

D. p. pokliče Boltarja in ga izprašuje, kakó mu je Ples prav za prav naročil, da naj gre na streho in vrže doli zvonce; ali je rekel morda: pojdi noter in potem na streho itd. Boltar je seveda potrdil, kar se mu je takó lepo položilo na jezik. Vsled tega je d. p. razširil obtožbo proti Plesu tudi v zmislu § 83. (vdreti v tujo hišo in ondi silo delati na tujem blagu in imetju). Sodni dvor si pridrži, da bo pozneje sklepal o tem predlogu d. p.

(Konec pride).

Ob 9. uri zvečer se je razglasila po tridnevni razpravi razsodba, s katero so bili obsojeni:

1. Ivan Pecikar na 7 mesecev težke ječe;
2. Martin Boltar na 13 mesecev težke ječe;
3. Alojzij Gabrovec na 4 mesece težke ječe;
4. Augustin Gabrovec na 7 mesecev težke ječe;
5. Josip Legiša na 6 mesecev težke ječe;
6. Josip Sirca na 13 mesecev težke ječe;
7. Ivan Furlan na 4 mesece težke ječe;
8. Fran Furlan na 3 mesece težke ječe;
9. Ivan Furlan na 8 mesecev težke ječe;
10. Josip Lupinc na 7 mesecev težke ječe;
11. Karol Gabrovec na 7 mesecev težke ječe;
12. Josip Treven na 5 mesecev težke ječe;
13. Lovro Živic na 13 mesecev težke ječe;
14. Josip Škarab na 16 mesecev težke ječe;
15. Friderik Ples na 8 mesecev težke ječe;
16. Alojzij Zbogar na 6 tednov zavora;
17. Anton Trčon na 7 mesecev težke ječe;
18. Anton Trčon na 13 mesecev težke ječe.

Popolnoma oproščeni so: Miha Pecikar, Marija in Ivanka Ples in učiteljica Laura Scholz.

Deloma oproščeni so in sicer Fran Furlan zločina po § 83., Alojzij Zbogar zločina po § 85. Josp Škabar zločina po § 152. in 157., Avgustin Gabrovec zločina po § 85a in b in **Friderik Ples je oproščen glede obdolžitve Martina Boltarja, da bi mu bil dal orodje**, da razbija z njim poslopje sole „Lege Nazionale“. Obsojen je župan Ples le radi tega; ker je smatral sodni dvor za dokaz na podlagi izpovedb dveh sobotovencev proti izpovedbi ene zaprisežene priče, da je zavrnil enkrat „vivo! Dol Lega!“ — Ta vsklil smatral je sodni dvor kakor sokrivdo na zločinu javnega nasilstva po §§ 5. in 85a ter mu je za to naložil kazen — **8. mesecev**.

Odvetnik dr. Gregorin je priglasil takoj pritožbo ničnosti in vsklil radi previsoke kazni.

Za vse obsojence upotrebil je sodni dvor olajševalno okolnost ganjenja srca. **Samo za župana Plesa je izključil.**

Devinci so v soboto slovesno sprejeli svojega vrliga in ljubljenega župana g. Plesa, ki se je vrnil domov. Na kolodvoru se je zbralo nad 100 oseb, njim na čelu celo občinsko starišinstvo z g. dekanom, ki je župana ginjaivo nagovoril, zagotavlja mu udanost in ljubezen. — Ta sprejem je brezdvomno g. Plesu v dokaz, koliko ljubezen uživa med svojim ljudstvom! Čast mu!

Bodoljubi! Irredenta je mislila, da da Devin je že njen, ako udari glava — g. Plesa! Pozor na Devin, na to važno postojanko ob morju!

Shod v Dornbergu, kateri je sklical g. dr. Henrik Tuma, je bil prav živahen. Gosp. poslanec je govoril obsirno in temeljito o vseh vprašanih, postavljenih na dnevni red. — Župnik preč. g. Lovro Juvančič je govoril o abstinenci in menil, da poslanci lahko brez skrbi vstopijo v deželni zbor, ako pridobé tudi nadškofa, ki je pravičen mož, da bo glasoval za vse postene predloge. — Dr. Tuma je primerno odgovoril. Čujte za danes „Sočin“ odgovor:

Kje pa je na Goriskem bedak, ki bi bil za abstinenco za vsako ceno? Pridobite nadškofa, da pojde v zbor in bo glasoval za lake predloge Slovencev, katere bi morala vlada že davno predložiti — in „Soča“ bo takoj zagovarjala vstop v deželni zbor! — „Soča“ seveda nima z nadškofom nikake zveze. Zategadelj tudi ne more nič uplivati, da bi se uresničila želja preč. g. Juvančiča. — Torej: le pridobite nadškofa vsaj za deželni sol. zalog, za zvišanje učiteljskih plač — in potem bo konec abstinence! Gospodje, ki ste prizadeti, le na delo!

Javna zahvala. — Podpisana se zahvaljuje zavarovalni banki „Slaviji“, katere je nam po velikem požaru popolnoma in zadovoljnost skodo izplačala, tako da moramo vsakemu hišnemu posestniku le jo priporočiti.

V Ajdovščini, 18. nov. 1898.

Mih. Malik in Franc Makovic.

Iz Kamnega smo dobili v soboto iz prijateljske roke sedaj jeseni vsvetelo trobentico z dostavkom: Pošiljam Vam trobentico; ali je znamenje spomladi ali hude zime? Tukaj se ne vedo skoro spominjati ljudje, da bi ob tem času cvetela trobentica.

Da je vsevela trobentica sedaj, to je gotovo redkost. Pošiljatelj izrekamo zahvalo.

Pri nikaki rodbini ne bi smeli pogrešati najboljših dveh ljudskih in domačih sredstev, namreč: Dr. Rosa balzam za želodec in praškodomače mazilo. Ista se dobata tudi v goriskih lekarnah.

Listnica uredništva. — G. Fr. P.č v Š. Poslanega dopisa ne moremo priobčiti. Oproslite! Kaj drugega radi. G. J. F. — č v P. Dopisa, kateri ste nam poslali, ni mogoče priobčiti re v „Soči“ in ne v „Primorcu“. Sploh nam takih dopisov, kakor je ta, ni treba predlagati, ker se mu že kar na prvi hip vidi da ni resničen. Torej v koš!

Razgled po svetu.

Vprašanje o diurnistih. — Glede na to, da so povišali dohodke c. kr. uradnikom, ali pri tem popolnoma prezrli žalostni položaj diurnistov v c. kr. uradih, so dne 8. t. m. v drž. zboru poslanci Stapski in tovariši stali predlog, naj vlada predloži drž. zboru načrt zakona, s katerim se končno dožene vprašanje o diurnistih. Le ti naj se odpravijo in na mesto njih naj se postavi pri vseh državnih uradih „pomožne uradnike“, katerim se ima določiti stalno plačo, in katere naj se, kadar stopijo v pokoj, uvrsti v XII. činovni razred. Dalje se ima upoštevati te „pomožne uradnike“ jednako z odsluženimi podčastniki pri razpisih defin. služeb za kancelijske uradnike po kvalifikaciji in po službenih letih.

Nov nagodbeni provizorij. — Čuli so se glavoči, da avstrijska in ogerska vlada sta se že dogovorili za nov nagodbeni provizorij za jedno leto, ker ni misliti skoro, da bi se nagodbeno posvetovanje mogla dognati v obeh državnih zbornicah pravočasno. Sedaj se sicer oporeka tej vesti, ali glede na razmere, pač menda ne bo drugače, kot da se vest obistini.

Španija in Amerika. — Vojna z Združenimi državami stane Španec 3200 milijonov peset. Združene države ponujajo Španski 30 milijonov dolarjev odškodnine, ako jim odstopi Filipine. Španski pooblašenci so to ponudbo haje že odbili, ali Zjed. države hočejo imeti Filipine, naj velja, kar hoče. —

Razgled po slovanskem svetu.

Bleiweisova devetdesetletnica. — Dne 19. novembra t. l., pred tremi dnevi, je preteklo devetdeset let, odkar je bil rojen dr. Janez Bleiweis, „oče Slovencev“, mož, katerega spomin ostane trajno zapisan v zgodovini slovenskega naroda. Za to je gotovo umestno, da se spominjamo ob devetdesetletnici njega in njegovega delovanja; poleg drugih njegovih zaslug je omenjati zlasti, da je on združil dotle razkosane Slovence na književnem polju. Že Primož Trubar je poskušil, književno združiti vse Jugoslovane, ali ko je on umrl, je zamrla z njim tudi misel o književnem združenju. Slovenci so se cepili v razne književne skupine, nastal je književni partikularizem, ki se je razvil do Bleiweisove dobe do svojega vrhunca. „Bohoričica“ si ni mogla pridobiti trajne veljave, prišla je „dancica“ in „metelčica“. Ti trije erkopisi so se borili za prvenstvo. Poleg tega pa tudi ni bilo edinstnosti v pismenem jeziku. Slovnice je bilo sicer dosti, ali tiste niso imele splošne vrednosti, temveč so cepile, sestavljene le po narečjih, še bolj Slovence. Prišel pa je Bleiweis, ki je veliko Trubarjevo oporoko uresničil vsaj za Slovence. Ko je prišel z „Novicami“ t. 1843. delovati, je z „gajico“ izpodrinil vse ostale erkopise ter dosegel edinstvo in pismenem jeziku in združil je v svoje kolo pisatelje iz vseh slovenskih pokrajin ter uvel v književnost kranjsko narečje. Književni partikularizem je počasi pal in en pismeni jezik je združil, kolikor toliko, vse Slovence. Z „Novicami“ je postala Ljubljana središče slovenske knjige in politike. On je uvel politički element v svoj list, s katerim se je začelo dramiti slovenski narod iz stoletnega spanja!

Razširilo se je polje književnosti, pisatelji so pričeli se pečati z vsemi strokami človeškega znanja in umetnosti; poleg nabožne književnosti so jeli gojiti bolj kot dotle političke in svetske znanosti. — In on je sam veliko pisal ter izdal mnogo koristnih knjig za slovenski narod, posebno kot krajski deželni živnozdravnik je izdal celo vrsto pedučnih knjig za slovenskega gospodarja in poleg tega še drugih.

S tem prav na kratko omenjamo devetdesetletnico, odkar se je rodil v Kranju na Kranjskem „oče Slovencev“, dr. Jan. Bleiweis. Vsestransko je bilo njegovo delovanje, za to pa je tudi žel priznanja za isto! Dobil je več redov in cela množica slovenskih mest, trgov, občin so ga imenovala častnim občanom, znanstvena, gospodarska in druga društva pa častnim udom.

Ves slovenski narod mu je bil hvaležen na njegovo plodonosno delovanje. Velikanska slavnost povodom sedemdesetletnice je to pokazala in njegov pogreb. Umrl je dne 19. novembra 1881. v Ljubljani.

Ob 90. letnici se zopet spominjamo moža, kateremu je bila v političkem življenju sveta misel združenja, česar baš v današnjih časih tako hitro pogrešamo, ko se kosamo med seboj na vse strani sebi v škodo in v hasek drugim — našim največjim nasprotnikom.

Naj bi 90. letnica Bleiweisova vzbudila v Slovencih zopet misel po združenju, katere je za nas edino izveličevalna, katero se pa na izvestnih straneh krasih prav sistematiški! Bleiweisov spomin naj bi zavel zopet po slovenski domovini ter združil tako razkosane Slovence v trdno jednoto!

Možu s tolikimi zaslugami za slovenski narod pa bodi med nami „večnaja pamjat“!

„Naša straža“. — Dne 15. t. m. se je vršilo v Ljubljani v „Kat. Domu“ zborovanje „Naše straže“, katero je bilo ustanovni shod tega velevažnega društva, o katerega pomenu smo svoj čas že govorili v listu. Na zborovanje so prihiteli bratje iz zelene Štajerske, iz tužnega Korotana, iz kršne Istre, iz solnčnega Primorja, da si v Ljubljani z brati iz Kranjske stisnejo roke v slogi, da se združijo ne le z besedami, temveč si osnujejo krepko obrambo proti svojim najhujšim sovražnikom, ki trgajo Slovencev njihovo zemljo iz rok, počasi sicer, ali vstrajno do skrajnosti. „Slovenec“ piše:

Prišel je dan, od vseh pravih Slovencev, zlasti od obmejnih trpinov, tako srčno zaželjen, tako vroče pozdravljen. Slovenski rod, ki gine ob meji, ki vzdihuje tudi v središču narodnega ozemlja, je pričakoval, da se zbera njegovi najboljši možje, ki imajo krepko voljo in čuteče narodno srce. Pričakoval je naš narod, da stopijo njegovi branitelji v krepko falango, prsi ob prsih, dlan ob dlani, brat ob bratu. Ta zemlja, ki nam gine izpod naših nog, da postane tuja last, to narodno premoženje, ki se nam topi v rokah in se zbira v zakladnicah naših nasprotnikov, naj bi dobila oporo v društvu domoljubov, ki iz čiste ljubezni do trpečega ljudstva žrtvujejo svoje moči, odpro roke in srce Slovincu, borečemu se s poginom.

Prišel je dan, od tisočev pričakovan, od najboljših slovenskih src zaželen. Po časopisih je bil naznanjen ustanovni shod „Naše straže“.

Ideja tega društva ima v zgodovini našega narodnega življenja veliko važnost. Ilirska ideja, ta živahna, domišljavo nautužena, čista, mladostnožarka hčerka vzbujajoče se narodne individualnosti, bila je prvi politični plod mladega Slovenstva. Ko so prvih britkih izkušnjah mladostni vzori stopili v dotiko z zovrno istinitostjo, zažarela je v slovenskih srcih mesto nje ideja zjedinjene Slovencev. Izginila ta ideja ni, a v trudapolnih bojih iskali so ji slovenski domoljubi oblik in izrazov, kateri bi srčne žeje in rodoljubno koprnenje Slovencev mogli uresničiti v teh sovražnih okoliščinah, ki kakor trnjevi plot ograjajo naš narod. Zatekla se je doba moledovanja, pobiranja drobtinice, osebnih bojev, razporov med staro narodno katoliško idejo z novoupeljanim liberalizmom in z njegovimi pogubnimi pritlikinami. Se ječimo, se trpimo v teh bojih na skodo ljudstva.

Naš boj je bil veselje sovražnikov. A Slovencev je postal iz vročekrvnega mladeniča v teh bojih mož, ki računa, mož, ki primerja, in si iz skušenj vsvarja praktične sklepe. Spoznali smo potrebo gospodarskega združenja, združenja idealnih in gmočnih sil, katero je za naše ljudstvo v teh razmerah jedina realna, jedina rešilna politika. Mi delamo za narod, a da homo imeli narod, treba nam je ohraniti ljudstvo, treba braniti zemljo, treba varovati ljudsko premoženje, treba krepiti нравno moč.

To je namen društva „Naša Straža“

Predsedoval je zborovanju drž. poslanec Vencelj, kateri je s toplimi besedami pozdravil navzoče ter naznanil namen društva, katero se ustanovlja. Predsednik je prečital iz društvenih pravil tudi dolžnosti odbora, na kar se je izvolilo 10 odborikov za Štajersko, 10 za Korosko, ravno toliko za Kranjsko, Primorje in za ostale kraje, v katerih se bivaajo Slovenci.

Odborniki za Primorje so ti: dr. Gregorin Gustav, odvetnik v Trstu, Ivan Nabergoj, bivši državni poslanec, posestnik na Proseku; Andrej Gabrček, lastnik tiskaren v Gorici; dr. Franko Alojzij, odvetnik v Gorici; dr. Tuma, dež. poslanec v Gorici; Janez Rojce, kurat v Biljah; dr. Janežič Konrad, odvetnik v Voloskem; dr. Trinajstič Dinko, odvetnik v Pazinu; Gjiivič Stefan, poslovodja istrske posojilnice v Pulju; Sankovič Mate, posestnik v Vodich.

Opozarjamo torej z nova vse rodoljube na društvo „Naša Straža“, katero je eminentne važnosti, zlasti za obmejne Slovence, da pristopajo k društvu sami ter pridobivajo udov. Z združenimi močmi samo je mogoče, postaviti se v bran navalu tujcev, ki hočejo nas uničiti, v prvi vrsti na gospodarskom polju, polastiti se naše zemlje ter jo priklopiti svoji.

„Naši Straži“, društvu stakó lepim namenom, pa kličemo: Cveti in širi se, brani nik proti potujčevanju, v korist zatiranemu sloverskemu narodu in v strah zemljepčnim tujcem - sovražnikom, Nemcem in Lahom!

Wilhelmov oblič.

Ta oblič, kateri se izdeluje izključno le v lekarni Franca Wilhelma v Neunkirchen (Spodnje Avstrijsko) se rabi z dobrim uspehom in vsakem slučju, ko se sploh rabi kak oblič. Posebno koristen je pa pri starih, nevetljivih bolečinah, kakor pri kurjih očesih, roženici, ozeblil udih in pri zastarelih turih. Dotično bolno mesto se očisti, potem se oblič namaže na kos tofeta ali usnja in se nanj položi.

Cena zavitka 40 kr., 12 zavitkov 4 gl., 5 ducatov, ducat po 3 gl. 50 kr. Manje kot 2 zavitka, katere staneja poštnine prosto 1 gid. a. v., se ne razpošilja. IV

Poslano.*)

Izjava.

Potovalni fotograf Weiss predstavlja se po deželi, kakor čujem, kot moj pomočnik, kar si ne štejem v posebno čast. V sled tega izjavljam, da nimam z omenjenim fotografskim pomočnikom nikake zveze ter ga niti ne poznam. Dalje izjavljam, da ne pošiljam nikdar zastopnikov po deželi, ker imam v Gorici dovolj opravila; sicer pa pridem na deželo, ako sem naročen, vedno osebno.

Toliko v pojasnilo onim, ki poprašujejo pri meni po g. Weissu.

V Gorici, dne 18. novembra 1898.

Anton Jerkič, fotograf.

*) Za sestavke pod tem naslovom je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor naloga tiskovni zakon — Op. ur.

Presrečno hvalo

izrekam podpisani visokorodnemu gospodu glavarju, preblagorodnemu gospodu sodniku, vsem gg. uradnikom in vsem ljubljenim tolmünskim rojakom, kateri so blagovolili spremiti mojo preljubljeno sestro

Alojzijo Pencin,

11. novembra t. l. k večnemu počitku. Enako se izraženemu sožalju ob priliki britke izgube iskreno zahvaljujem

brat Karol Pencin, zlatomašnik.

Makuc Ferdinand

pooblaščen in priznani pirotehnik

v Gorici, ulica Rabatta št. 20.

Priporoča se prečastitim cerkvenim predstojništvom in slavnim županstvom

za napravo umetnih ognjev,

posebno

papirnatih topičev,

o priliki slavnosti, katere se bodo vršile

dne 2. decembra t. l.

v proslavo

50-letnega vladanja Njeg. Velič. cesarja

Franca Jožefa I.

Naprosena so slavnostna morebitna naročila doposlati pravočasno, da se ista izvrše točno v popolno zadovoljnost gg. naročnikov.

IVAN DOLJAK

kovač in mehanik

v Gorici, Glodališka ulica 17.

Vpoljava luči „Acetilen“ po najnovjših sistemih kakor tudi vodovodov, pump itd. Izvršuje točno in solidno ter jamči vsako delo, katero izvrši v najkrajšem času. Ima zalogo vseh k tej stroki spadajočih potrebščin.

(Priporočen od vodstva „Šolskega doma“ radi dela tam izvršenega).

Priporoča se najtoplejo slavnemu občinstvu v mestu in na deželi.

Ambrož Furlan

Irgovec

z jedlilnim blagom

— na Tržaški cesti št. 4 v Gorici —

priporoča kavo, riž, sladkor, moko, žito, otrobo, cement, vse poljske in demače pridelke, prodaja tudi kroglice za igro, likerje ter žganje na debelo in na drobno.

Podružnica je:

v ulici Parcar št. 10 v Podturnu.

Postreže vestno in po zmerni ceni.

ODLIKOVAN
fotografski ateljer
Anton Jerkič
na Travniku št. 11 v Gorici,
podružnica
na Acquedotto št. 25 v Trstu,
priporoča se
slavnemu občinstvu v mestu
in na deželi v blagohotno podporo.

Ed. Pavlin v Gorici

v Nunskih ulicah št. 10

nasproti gostilni „Belega zajca“

priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu svojo veliko zalogo nagrobnih vencev vsake vrste, rož za cerkve, palm, šopkov za nove maše in poroke, voščenihi sveč, mrtvaških oblek, rakov vsake velikosti, zlatih črk, lesenih stojal za palme, zlatih loncev, svilnatih trakov vsake širjave in barv, črno rumenih, trobojnic, bisernih vencev, papirja (mašete) za šopke, papirja v vsakih barvah za izdelovanje cvetlic. Belega in črnega papirja in zlatih nog za rakve, zlata za olepšanje.

Vse po nizkih cenah!!!

Opozarjam tudi, da tiskam črke na perilo in sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela.

Ustanovljeno leta 1863.

Prvi primorski zavod za izdelovanje aromatiških izčedkov, likverov itd. tvrde

Fratelli Marega

Gradisca, Isonzo.

Čistilnica na par:

konjaka, slivovke, tropinova in najfinjših likverov.

Tovarna vinskega kisa

po edino racionalni sistemi „Pasteur“.

Otvoritev gostilne.

Podpisani naznanjam slav. občinstvu v mestu in na deželi, da sem odprl v Kapucinski ulici št. 2 v lastni hiši

gostilno pri „zlatem križu“

(po domače „pri Lizi“).

Tam točim dobro belo in črno vino, svoj pridelek iz Prvačine in Dornberga, izvrstno Puntigamsko pivo, ter imam na razpolaganje jedi ob vsaki uri.

Lepa, čedna prenočišča. Za v okolično vožnjo priložnosti.

Priporočam se slavnemu občinstvu za mnogobrojen obisk ter ostajam z odličnim spoštovanjem

Ivan Katnik,
gostiničar in posestnik
v Kapucinski ulici 2.

Trgovina z jedilnim blagom

G. F. Resberg v Gorici,

v Kapucinski ulici št. 11

ter podružnici na Kornu št. 2

priloga to-le blago:

Sladkor — kavo — riž — maas — poper — sveče — olje — škrob — ječmen — kavino primeso — moko — gris — drobne in debele otrobe — turšico — zob — sol — moko za pitanje — kis — žveplo — cement — bakreni vitriol itd. 3 20 49

Zaloga pristnega dalmatinskega žganja na debele ter pristnega črnega in belega vina.

Krojaški mojster

FRANC ČUFER v Gorici

v ulici sv. Antona št. 1, izdeluje

VSakovrstne OBLEKE

za moške po meri, bodisi fine ali priproste. 10 52—43

Priporočam se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa učencem ljudskih in srednjih šol za obila naročila.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
41 52—42 priloga

pristna bela in črna vina in iz vipavskih, furlanskih, brislih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerno. Postrežba pošena.

Vinarsko

sadjarsko društvo za Brda

v Gorici

prodaja pristno

brisko rebulo.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče namberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni venc. — Mašne knjžice.

Višna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 2 35—32

Sprejme se takoj 14—15-letni deček

poštene slov. rodbine

kot učenec

v štacuno kolonijalnega blaga.

Ponudbe naj se pošiljajo na raslov: Ivan DeFranceschi v Šturijah pri Ajdovščini. 2—1

Leta 1881. v Gorici ustanovljena trdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priloga preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za trtvaške potrebe, voščeno sveče itd. vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporočam slav. občinstvu tudi svojo tiskarno žrk na perilo. (P. cl.)

Pakovski mojster

Karol Draščik

na Kornu

bode na splošno željo slav. občinstva pekel kruh od zdaj naprej trikrat na dan. Dobiva se vedno sveži dunajski rženi kruh.

Špedicijska poslovnic

Gašpar Hvalič v Gorici

30 51—40 v ulici Morelli 12

se toplo priporočam Slovencem v Gorici in z dežele.

Gosposka ulica št. 14 (blizu lekarne Gironcoli).

Podpisaneec uljudno naznanja slavnemu občinstvu, da je otvoril v četrtek 13. oktobra t. l.

ново zalogo pohištva, ogledal, slik itd.

v Gosposki ulici št. 14 (blizu lekarne Gironcoli).

Priporočam se posebno novoporočencem za preskrbo vseh mobilij, kakor tudi vsega pohištva, po najnižjih cenah.

Daja se tudi na obroke, bodisi mesečne ali tedenske. Zagotavlja točno postrežbo in ukusne izdelke po naj-novejših zahtevah te stroke. — Nadejajo se obilega obiska iz mesta in dežele, belježi z odličnim spoštovanjem

Anton Breščak.

Gosposka ulica št. 14 (blizu lekarne Gironcoli).

Gosposka ulica št. 14 (blizu lekarne Gironcoli).

Muzikalije

izdane po „Glasbeni Matici“ v Ljubljani in raznih drugih izdajateljih ima v zalogi in prodaja po originalnih cenah

Anton Jeretič v Gorici

ki ob enem priporočam svojo dobro urejeno knjigovoznico, v katero sprejema vsaktero knjigovozko delo, od najcenejega do najfinejega, po zmernih cenah.

Nadalje izdeluje in prodaja zvezke za šolo po navodilu sl. c. kr. dež. solskega sveta, iz dobrega papirja, za samih 60 novč. 1/10 komadov.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo št. 5.

Priporočam po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjen; in medene ploščevine, orodja za razne obrti in pehišnega, štedilna ognjišča, peči, cevi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbe. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolice

izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gosp. Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn.

Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

Dr. Rosa balzam | Praško hišno mazilo

za želožec

290, 26—21

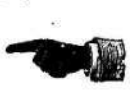
iz lekarne B. FRAGNER-ja v PRAGI

je splošno, že 30 let znano domače zdravilo, katero pospešuje tok, olajšuje prebavo in lahko odva-ja. Pri rednemu uporabljanju ojačuje prebavne organe in jih drži v pravem toku.

Velika steklen. 1 gld., mala 50 kr. S pošto 20 kr. več.

je staro, najprej v Pragi uporabljavano hišno zdravilo, katero vzdržuje čiste rane in jih tudi obvaruje nečistobe ter ublažuje deluje na vročino in bolečine.

V obrokah po 35 in 25 kr. S pošto 6 kr. več.

pozor! Vsi deli zobja so zaznamovani s zvraven natisnjeno in zakonito priznana zaščitno znakom.

Glavna zaloga: Lekarne B. FRAGNER-ja „pri črnem orlu“ v Pragi, Mala strana, na voglu Spornrove ulice, potem v Gorici v lekarnah Cristofoletti, Gliubich, Pontoni in pl. Gironcoli.

Dnevno razpošiljanje po pošti. — Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.

Naznanilo.

Podpisaneec naznanja sl. občinstvu, da je prevzel od 1. oktobra t. l. znano

krčmo „Mali Rajh“

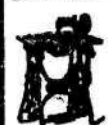
na Kornu št. 6.

Preskrbljena je vedno z dobrimi domačimi vini, žganjem in svežim pivom. Izborna kuhinja postreže vsikdar, bodisi z mrzlimi, kakor tudi gorkimi jedili. Za obilno obiskovanje se najtopleje priporoča

Lavoslav Hrovatin,
lastnik krčme „Mali Rajh“
na Kornu št. 6.

Wertheimer Triplex je v rabi tudi v cesarskem dvoreu.

Šivalni stroj na stojalu, ki se gonil z nogo; znana cena gld. 35-50

Wertheimovi šivalni stroji.

Priznana najodličnejši stroj. družine in obrti, ki šiva brez ropota, ter ima vsa zboljšanja novejša dobe. Zadrževanje cenike in vzorce za šivanje!

30 dnevni čas za poskušnjo. 5 letno pismeno jamčenje.

Vsaki stroj, o katerem se v času poskušnje ne pokaže, da je izvrsten, vzamem nazaj na svoje stroške brez ovir. Samo direktno obtevanje z občinstvom brez zastopnikov, zato je prodaja za polovico cenejša od cen, ki so drugače obtejavne za prve fabrikate.

Poznate že Wertheimer-Triplex (Nov patent) ?

Nähmaschinen Versand - Haus

STRAUSS

Wien, IV. Margarethenstrasse 12.

Moja gospa je jako zadovoljna z Wertheimovim šivalnim strojem, kateri je dobila od Vas. Lahko tok, brez ropota, lepo delo, jednako, če se šiva močnejše ali slabše blago, vse to je vredno občudovanja. Originalni Singerjev stroj in njegova soseda, ki je stal na obroke gld. 85—100 prav nič boljše. Z najboljšo zalogo in s spoštovanjem

Ferdinand Denz, gozd. uradnik.

Vares (Bosna) 27. sept. 1898.

Teodor Slabanja

srebrar

v Gorici, ulica Morelli 12

priloga velečastiti duhovščini in cerkvenim predstojnikom. Mojo delavnico za izdelovanje cerkvenih posode in c. odja. Staro blago popravi, polati in posrebrl v ognju po najnižji ceni. Da si pa zamorete tudi bolj revne cerkve naročiti cerkvenega kovinskega blaga, olajšuje jim to zgoraj omenjeni s tem, da jim je pripravljen napravljati blago, ako mu potemu to izplačujejo na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi. — Pošilja vsako blago 149 poštine prosto!

Trpeči na plučah, v grlu, in duhu in trakealni!

Kdor se hoče iznebiti enkrat za vselej plučnih ali trakealnih boleznih tudi zastarelih, boleznih na duhu, katere se dozdevajo neozdravljive, naj uporablja čaj za bolne na plučah in v grlu A. Wolffsky. Tisočere zahvalnice jamčejo pristnost tega čaja. Zavoj, kateri zdostuje dva dni stane 75 kr. Zvezki gratis. Pristnega dobiva se edino pri tvrdki A. Wolffsky, Berlin, št. 37. 26 11 251 S.

Goriško pivo!

(na Goriščku II).

Podpisani priporočam svojim p. n. odjemalcem svojo posebno dobro učežano izvozno, mareno in ule-žano pivo najboljše kakovosti, dobiva se v sodčkih po 1/2, 1, 1 1/2, in 2 H. kakor tudi v posebnih steklenicah. Zajedno naznanjam, da sem v minulemu letu svoje pivovarstvo znatno zboljšal in da sem rabil za varjenje dobrega piva le najboljše blago: Zatečki linaži in hanaški ječmen. 6 26—13

Proseč p. n. odjemalce, da se z zaupanjem obračajo name in si obilno naročajo zagotavljam, naj-točnejšo postrežbo. Z najodličnejšim spoštovanjem

Fr. Wanek,
pivovar.

Usojam si slavnemu občinstvu, naznaniti, da prevzamem in izvršujem točno naročila na

kavo, čaj, olje, riž, makerone, delikatese, sadje, ribe, vina itd.

Porčjatve v omotih po 5 K. oddajam po pošti, one od 30 K. naprej pa po železnici s povzetjem.

Take pošiljatve se izplačajo vsakomur, posebno p. n. gg. krmarjem, družinam in onim, ki rabijo za dom različne jestvine ali žele o raznih prilikačih, navaditi si specialitete, katere se na deželi ne dobi, ali pa le zelo drago, n. pr. morske ribe in rake, sveže sadje, fino olje itd.

Glavni moj namen je razpošiljati dobro blago in po nizki ceni.

Genike dopošlem radovoljno in brezplačno.

Za p. n. gg. trgovcem imam poseben cenik in zamorem dati blago po tako nizkih kupih, da se ne bojim konkurence.

Tudi sprejemam zastopstva in vsakojaka posredovanja.

Z odličnim spoštovanjem Ernest Pegau TRST

(cl.) v ulici S. Francesco št. 6.